

ANAKSIMEN

DTPI Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabalari

Safarova Rayxona Ōrazali qizi

Norqobilova Mohira Faxriddin qizi

Annotatsiya Ushbu maqolada Anaksimening hayoti va faoliyati, ta'limoti, asosiy g'oyalari, Anaksimening ilmiy va falsafiy merosi, kosmos haqidagi qarashlari, tabiatni tushunishdagi yondashuvlari, boshqa faylasuflarga ta'sir o'tkazganligi, tabiiy falsafaning rivojiga qo'shgan hissasi, dunyoning dastlabki tamoyili haqida ilgari surgan g'oyasi, haqidagi fikr va mulohazalar keng tarzda yoritilgan.

Абстрактны В данной статье рассматриваются жизнь и творчество Анаксимена, его учение, основные идеи, научно-философское наследие Анаксимена, его взгляды на космос, его подход к пониманию природы, его влияние на других философов, его вклад в развитие натурфилософии, первый принцип мира. Широко освещаются идеи, мнения и комментарии по этому поводу.

Abstract In this article, Anaximenes' life and work, teaching, main ideas, Anaximenes' scientific and philosophical heritage, his views on the cosmos, his approach to understanding nature, his influence on other philosophers, his contribution to the development of natural philosophy, the first principle of the world. The idea, opinions and comments about it are widely covered.

Kalit so'zlar: Anaksimening, tabiat, moddiy dunyo havo, kosmos, tabiat hodisalari, tabiiy falsafa, mantiqiy tizim, tabiat qonunlari, antikyunon faylasufi.

Anaksimening Milet maktabining eng mashhur faylasuflaridan biri bo'lib, yunon faylasuflaridan biri hisoblanadi. U miloddan avvalgi VI asrda yashagan va yunon falsafasining dastlabki bosqichlarida muhim rol o'ynagan. Anaksimening Milet shahrida tug'ilgan, va u o'zining ustozlari Tales va Anaksimandrbilan bir qatorda antikyunon falsafasining rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. U, asosan, "qarashlarining" kosmos va tabiiy elementlarga taalluqli bo'lib, dunyoning dastlabki

asosiy moddasi (arkhe) haqida fikr yuritgan.[1] Anaksimenes, havo qalinlashganida suv, yong'in va tuproq kabi boshqa elementlar hosil bo'lishini ta'kidladi. Shu tarzda, Anaksimenesning qarashlariga ko'ra, tabiatdagi o'zgarishlar havo bilan bog'liq, va har bir element o'zining shaklini va holatini havo bilan bog'liq bo'lgan o'zgarishlar orqali o'zgartiradi degan fikrni ilgari surgan. Anaksimenes dunyoning dastlabki tamoyili sifatida havoni tanladi. Anaksimenesning tabiatni va tabiiy hodisalarni tushunishga qaratilgan yondashuvi, falsafani an'anaviy diniy yoki mitologik tushuntirishlardan ajratib, ilmiy tafakkurga yo'l ochdi.[5] U tabiatni ratsional va mantiqiy asosda tushunishga intildi, bu esa falsafaning ilmiy soha sifatida rivojlanishi uchun katta turtki bo'ldi. Anaksimenes dunyoni tushunish uchun yagona bir prinsipni qo'llab, falsafiy tizim yaratishda, koproq tizimli yondashuvni ishlab chiqqan. Anaksimenes kosmosni va uning tuzilishini tasvirlashda havo elementining markaziy rolini ta'kidladi. U Yerni tekis, yassi deb tasavvur qilgan va uni havo o'ralgan deb o'ylagan. Kosmosdagi barcha jarayonlar va hodisalar havo bilan bog'liq edi. [4] Anaksimenes, Yerni markazda joylashgan va o'z o'qida aylanuvchi ob'ekt sifatida tasavvur qilgan faylasufdir. Anaksimenes, yulduzlar va boshqa tabiiy hodisalarni ham havo bilan bog'lagan. Ularning o'zgarishi va ko'rinishi, havoning haroratiga va holatiga bog'liq deb hisoblagan. Bu esa, keyinchalik, yulduzlar va boshqa tabiiy hodisalarni ilmiy izlashning boshlanishi sifatida muhim ahamiyatga ega bo'lgan. Anaksimenes yana Miletdagi bir qancha mashhur faylasuflar Tales va Anaksimandros bilan birga qadimgi yunon falsafasining rivojlanishiga katta hissa qo'shgan

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.. Mardonov, Sh. - Qadimgi Yunon falsafasi (2005)
2. Kurbanov, Sh. - Yunon falsafasi tarixi (2012)
3. Toshmatov, A. - Qadimgi falsafa tarixi (2008)
4. Akhmedov, N. - Falsafaning tarixi va uning rivojlanish yo'llari (2011)
5. Ergashev, A. - Falsafaning boshlang'ich tarixiy bosqichlari (2010)